

Arcok 1956-ból - Sörös Imre

„Nem először állok itt. Harmadszor vagyok bíróság előtt, saját hibámon kívül. Korábban olyanért ítélték halálra, amiért tulajdonképpen három atyai pofon járt volna. Egyszerű proletárgyerek létemre kulák-fattyút csináltak belőlem. (...) Huszonöt éves vagyok, de még életemben egy emberi nap nem volt.” Sörös Imre, a Renner Péter és társai elleni per másodrendű vádlottjaként mondta e szavakat a bíróság előtt tragikus életútjára utalva.

Sörös Imre a délvidéki Temerinben született 1932-ben. Édesapja kőműves volt, 1936-ban azonban tanyára költözött a család, így földművelésből éltek. Édesanyját négyévesen vesztette el. 1942-ben apját 16 hónapos börtönbüntetésre ítélték, mivel az újvidéki razzia idején rendőrpáncsnok volt Boldogasszonyfalván. Büntetését Kistarcsán töltötte le, két fia ebben az időszakban a tanyán maradt. Egyik rokonuk később így emlékezett: „Ha volt kenyér, akkor ettek. Nagyon keserű volt az életük.” Szabadulása után az édesapja újra megnősült, a család 1947-ben Szekszárdon telepedett le. Sörös Imre itt kezdte el a gimnáziumi tanulmányait, de egy év után eltanácsolták az iskolából, nevelőanya szerint „Valami rosszat mondott Rákosiról. Emiatt nem vették föl egyetemre sem. Amit később csinált, azt bosszúból tette.” Szeretett volna továbbtanulni, ennek reményében szökött át 1952-ben Jugoszláviába. A határ közelében azonban a jugoszláv határőrök elkapták, és átadták a magyar hatóságoknak. 1953-ban hűtlenség és kémkedés vádjával halálra ítélték. 131 napot töltött siralomházban. 1958-as perében többször megemlítette, hogy ebben az időszakban a fegyőrök tévedésből két alkalommal is a vesztőhelyre kísérték. 1953 őszén az Elnöki Tanács kegyelemből életfogytig tartó börtönbüntetésre változtatta meg az ítéletét. 1956 nyarán szabadult Csolnokon. Novemberig a Dunántúli Áramszolgáltatónál dolgozott.

A forradalom kitörésekor Szekszárdon csatlakozott a Ternyei László tanító által szervezett élelmiszergyűjtési akcióhoz; november 3-án egyike volt azoknak, akik segínyt juttattak el a budapesti felkelőkhöz. Másnap megkezdődött a szovjet katonai beavatkozás, így Sörös nem jutott vissza Szekszárdra, a következő napokat a fővárosban töltötte. Testvére később úgy emlékezett, hogy fegyveresen is harcolt, Pongráz Gergely – a Corvin közti nemzetőrök akkori főparancsnoka, akivel Sörös az emigrációban kapcsolatba került – utóbb úgy nyilatkozott, hogy a Corvin közben találkozott Sörössel először. Annyi bizonyos, hogy november 7-én átszökött Ausztriába. Itt kapcsolatba került az emigrációban élőkkel, elsősorban a Várfalvi Lajos, Oltványi László és Buri István vezette bécsi Magyar Forradalmi Tanács tagjaival. Megbízásukból 1956 december 1. és 1957. január 6. között három sikeres akciót hajtott végre, amelynek során 50-60 embert, az emigrációban élők családtagjait és ismerőseit sikerült átjuttatnia az osztrák–magyar határon. Harmadik alkalommal azonban már nem csak emberek átmenekítése volt a cél, hanem egy illegális magyarországi ellenálló csoport megszervezése is. Ennek érdekében többekkel felvette a kapcsolatot, igyekezett információkat szerezni a megszálló szovjet csapatokról, sőt sikerült egy rádió adó-vevő készüléket is kicsempésznie Ausztriából, amelyet Balatonakarattya határában rejtett el. Megbízták azzal is, hogy derítse ki, hogy a Bakonyban valóban vannak-e még fegyveres felkelők, ahogyan arról a híresztelések szóltak.

1957. január 31-én, egy újabb „futárút” során tartóztatták le tiltott határátlépés miatt, amiért a szekszárdi bíróság három havi elzárásra ítélte. Nem sokkal azelőtt, hogy büntetését

letöltötte volna, a hatóság immár szervezkedés vádja miatt kezdett el nyomozni Sörös ellen. Első fokon a Budapesti Katonai Bíróság Gáspár Gyula vezette tanácsa a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló szervezkedés vezetése, tiltott határátlépés és további vádak miatt 1957. október 31-én halálra ítélte. Ítéletét a másodfokon eljáró Legfelsőbb Bíróság Katonai Kollégiumának Ledényi Ferenc vezette külön tanácsa jogerőre emelte. Az ítélet indoklása szerint Sörös és vádlott-társainak cselekményét a társadalomra kiemelkedően veszélyesnek ítélték, mivel „a hazai és a nemzetközi reakció mindent elkövetett, hogy az ellenforradalom leverése után a népi demokratikus államrend konszolidálási folyamatát megghiúsítsa, amikor a »márciusban újrakezdjük« jelszóval készültek az ellenforradalmárok újabb fegyveres akció kirobbantására, másrészt kiemelkedő azért, mert ez a szervezkedés az 1956. októberi ellenforradalom külföldre szökött hírhedt vezéralakjainak, elsősorban az imperialista körök által pénzelt Király Bélának irányítása alatt állt és belső ellenségeink fegyverekkel történő ellátását célba vette.” Sörös Imre esetében enyhítő körülményt a bíróság nem talált, ugyanakkor súlyosbítónak értékelte büntetett előéletét, illetve kulák származását. Kegyelmi kérvényét elutasították, 1958. február 5-én pedig kivégezték.

Forrás: Infostart / InfoRádió 2017. november 30.